

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ,
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΗ
ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ 2019

Εξεταζόμενο αντικείμενο (Κωδικός): ΕΛΛΗΝΙΚΑ – ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (310)

Ημερομηνία εξέτασης: 22 Νοεμβρίου, 2019

Ωρα εξέτασης: 15:30-18:30

Τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ και τα ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Δημοτικής Εκπαίδευσης εξετάζονται μαζί.

Ο συνολικός εξεταζόμενος χρόνος και για τα δύο αντικείμενα
είναι (3) ώρες.

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ 13 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΕ 17 ΣΕΛΙΔΕΣ
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: 50 ΜΟΝΑΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Να απαντήσετε σε **ΟΛΕΣ** τις ερωτήσεις του εξεταστικού δοκιμίου.
2. Όλες οι απαντήσεις να γραφούν με μπλε μελάνι.
3. ΟΛΕΣ οι ερωτήσεις του εξεταστικού δοκιμίου των Ελληνικών να απαντηθούν στο **Τετράδιο Απαντήσεων Ελληνικών**. Για κάθε ερώτηση που απαντάτε να δηλώνετε τον αριθμό της ερώτησης.
4. Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από **13** ερωτήσεις.
5. Στην εκφώνηση κάθε ερώτησης αναγράφεται ο αριθμός των μονάδων με τις οποίες βαθμολογείται.

ΕΡΩΤΗΣΗ 1

Σε μια Δ' τάξη, αφού ολοκληρώθηκε η ενότητα «Ένα ακόμη σκαλί» (Β.Μ., α' τεύχος, σ.9-30), οι μαθητές/τριες ετοίμασαν κείμενα που περιγράφουν το σχολείο τους για να τα στείλουν σε σχολεία της κυπριακής παροικίας με τα οποία συνεργάζονται. Μετά την ολοκλήρωση της παραγωγής γραπτού λόγου, η εκπαιδευτικός κα Μάρκου έδωσε στους/στις μαθητές/τριες ένα από τα παρακάτω έντυπα αυτοαξιολόγησης με στόχο τη βελτιωτική αναδιαμόρφωση του αρχικού τους κειμένου.

Τέθηκαν τα εξής κριτήρια: περιεχόμενο, γραμματική, δομική οργάνωση κειμένου, ορθογραφία, λεξιλόγιο καθώς και αισθητική παρουσίαση του κειμένου.

1.1 Επιλέξτε το έντυπο που ανταποκρίνεται στα προαναφερθέντα κριτήρια και καταγράψτε τον αριθμό του εντύπου στο Τετράδιο Απαντήσεων Ελληνικών (π.χ. Έντυπο Α). (Μονάδες 2)

Ξαναδιαβάζω το κείμενό μου και σημειώνω:	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΕΝΤΥΠΟ Α		
1. Έγραψα μικρές προτάσεις;		
2. Περιέγραψα ικανοποιητικά το σχολείο μου, ξεκινώντας από το γενικό και συνεχίζοντας με το ειδικό μέρος;		
3. Χρησιμοποίησα κατάλληλα επίθετα με σωστό τρόπο;		
4. Έλεγχσα την ορθογραφία μου;		
5. Πρόσεξα την εμφάνιση του κειμένου μου;		
ΕΝΤΥΠΟ Β		
1. Ξεκίνησα τις προτάσεις μου με κεφαλαίο;		
2. Χρησιμοποίησα τον κατάλληλο χρόνο;		
3. Χρησιμοποίησα εκφραστικά μέσα;		
4. Έψαξα στο λεξικό μου για την ορθογραφία δύσκολων λέξεων;		
5. Το κείμενό μου είναι ευανάγνωστο;		
ΕΝΤΥΠΟ Γ		
1. Έκανα παραγράφους;		
2. Περιέγραψα ικανοποιητικά το σχολείο μου, ξεκινώντας από το γενικό και συνεχίζοντας με το ειδικό μέρος;		
3. Χρησιμοποίησα κατάλληλα επίθετα με σωστό τρόπο;		
4. Έλεγχσα την ορθογραφία μου;		
5. Πρόσεξα την εμφάνιση του κειμένου μου;		
ΕΝΤΥΠΟ Δ		
1. Οι προτάσεις μου έχουν νόημα;		
2. Χρησιμοποίησα παραγράφους;		
3. Περιέγραψα ικανοποιητικά το σχολείο μου, ξεκινώντας από το γενικό και συνεχίζοντας με το ειδικό μέρος;		
4. Έλεγχσα την ορθογραφία μου;		
5. Πρόσεξα την εμφάνιση του κειμένου μου;		

1.2 Η εκπαιδευτικός προγραμματίζει να χρησιμοποιήσει τα παρακάτω ερωτήματα για την αξιολόγηση της επικοινωνιακής αποτελεσματικότητας των κειμένων των μαθητών/τριών τους..

1. Έκανα τις απαραίτητες διορθώσεις;
2. Θα αρέσει το κείμενό μου στους αναγνώστες;
3. Όσα έγραψα είναι κατανοητά;
4. Το κείμενό μου θα έχει ενδιαφέρον;
5. Θα ήθελα να βελτιώσω κάτι ακόμη;

**Χαρακτηρίστε τα ερωτήματα ως Κατάλληλα (Κ) ή Ακατάλληλα (Α) για αξιολόγηση της επικοινωνιακής αποτελεσματικότητας των κειμένων (π.χ. 1 – Α ή 1 – Κ).
(Μονάδες 2.5)**

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Ο κος Δημητρίου, εκπαιδευτικός της Στ' τάξης, ζήτησε από τους/τις μαθητές/τριες να συνδέσουν τις δύο παρακάτω προτάσεις μετατρέποντας τη μία από αυτές σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.

Ο Μάριος πήγε να διαμαρτυρηθεί στον κοινοτάρχη. Ο Μάριος είναι πρόεδρος του μαθητικού συμβουλίου.

Τα παιδιά κατέγραψαν τις εξής προτάσεις:

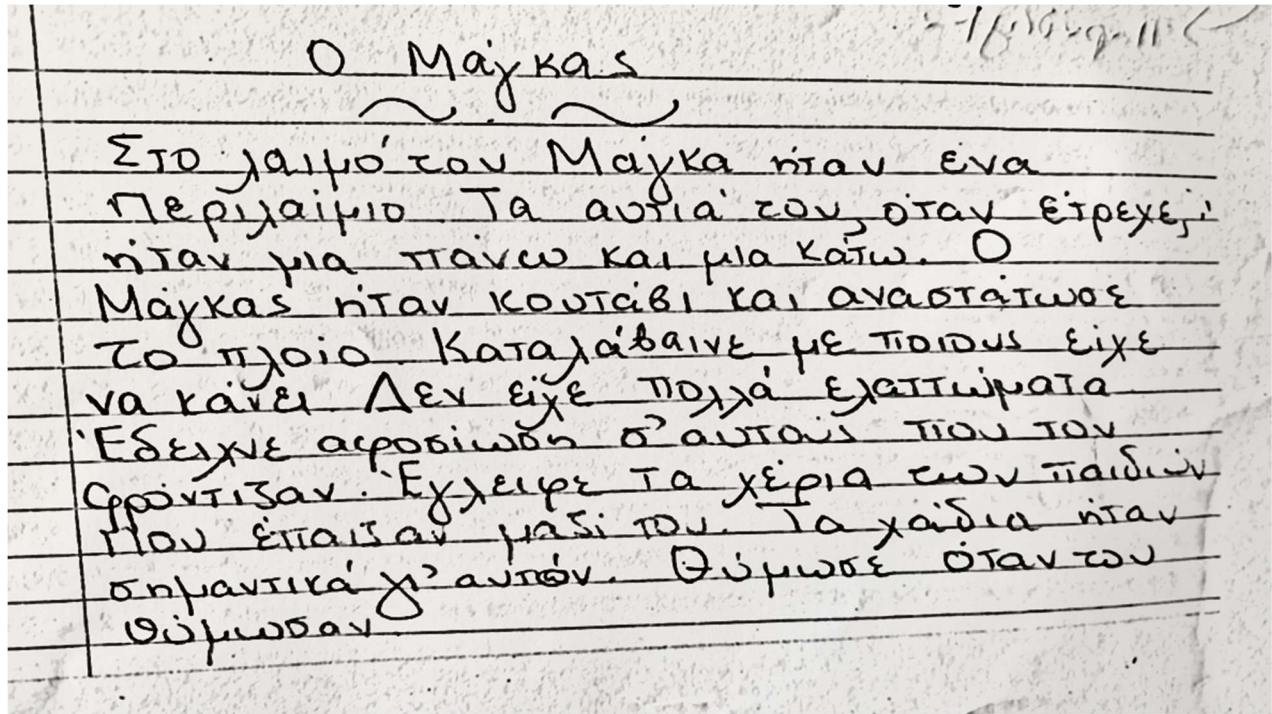
- A. Ο Μάριος είναι πρόεδρος του μαθητικού συμβουλίου, ο οποίος πήγε να διαμαρτυρηθεί στον κοινοτάρχη.
- B. Ο Μάριος πήγε να διαμαρτυρηθεί στον κοινοτάρχη, ο οποίος είναι πρόεδρος του μαθητικού συμβουλίου.
- Γ. Ο Μάριος, ο οποίος είναι πρόεδρος του μαθητικού συμβουλίου, πήγε να διαμαρτυρηθεί στον κοινοτάρχη.
- Δ. Ο Μάριος, ο πρόεδρος του μαθητικού συμβουλίου, πήγε να διαμαρτυρηθεί στον κοινοτάρχη.

**2.1 Καταγράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων Ελληνικών ποια πρόταση είναι η ορθή.
(Μονάδα 1)**

**2.2 Αιτιολογήστε την απάντησή σας σε κείμενο μέγιστης έκτασης 20 λέξεων.
(Μονάδα 1)**

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

Παρακάτω παρουσιάζεται ένα κείμενο που έγραψε μια μαθήτρια Ε' τάξης.

3.1 Χαρακτηρίστε τον τύπο του κειμένου.

(Μονάδες 2)

3.2 Αιτιολογήστε την απάντησή σας χρησιμοποιώντας δυο παραδείγματα από το κείμενο (Μέγιστη έκταση απάντησης 20 λέξεις).

(Μονάδες 2)

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

Η εκπαιδευτικός της Β' τάξης κα Σωτηρίου αφηγήθηκε στα παιδιά τον μύθο του Αισώπου «Η ευγνωμοσύνη του μικρού μυρμηγκιού» (Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Α' και Β' τάξης, σ.100). Στο πλαίσιο του προγραμματισμού της ετοίμασε τις παρακάτω ομάδες ερωτήσεων για την κατανόηση του μύθου. **(Μονάδες 2)**

Ιεραρχήστε στο Τετράδιο Απαντήσεων Ελληνικών τις ομάδες ερωτήσεων με βάση τον βαθμό δυσκολίας τους ξεκινώντας από την πιο εύκολη προς την πιο δύσκολη.

Η ευγνωμοσύνη του μικρού μυρμηγκιού

Ενα μυρμήγκι πλησίασε σ' ένα ποταμάκι να πει νερό. Αλλά το ρεύμα το παρέσυρε και κινδύνευε να πνιγεί.

Τότε, το είδε ένα περιστέρι και το λυπήθηκε. Του έριξε ένα κλαδί, και το μυρμήγκι πιάστηκε και σώθηκε.

Στην όχθη που βγήκε το μυρμήγκι, είδε έναν κυνηγό που είχε βάλει στο μάτι το περιστέρι.

Το μυρμήγκι έτρεξε όσο πιο γρήγορα μπορούσε και, τη στιγμή που ο κυνηγός ετοιμαζόταν να πιάσει το περιστέρι, το μυρμηγκάκι τον δάγκωσε δυνατά στην πατούσα και τον ξάφνιασε.

Έτσι, το περιστέρι πρόλαβε και πέταξε μακριά.

Αισώπος

ΟΜΑΔΑ 1

- A. Ποιοι είναι οι ήρωες της ιστορίας;
- B. Πού εξελίσσεται η ιστορία;
- Γ. Πώς το μυρμήγκι κατάφερε να σωθεί;
- Δ. Πού βγήκε το μυρμήγκι όταν είδε τον κυνηγό;
- Ε. Τελικά το περιστέρι σώθηκε ή όχι;

ΟΜΑΔΑ 2

- A. Τι ήταν αυτό που έδωσε δύναμη στο μυρμήγκι να τα βάλει με τον κυνηγό;
- B. Με ποια επίθετα θα χαρακτήριζες το μυρμήγκι;
- Γ. Εσύ τι θα έκανες, αν ήσουν το μυρμήγκι;
- Δ. Αν ένας φίλος σου χρειαζόταν βοήθεια, τι θα έκανες;
- Ε. Γνωρίζεις κάποιον άλλο μύθο του Αισώπου με πρωταγωνιστή το μυρμήγκι;

ΟΜΑΔΑ 3

- A. Ποιοι είναι οι ήρωες της ιστορίας;
- B. Τι έκανε το μυρμήγκι για να σώσει το περιστέρι από τον κυνηγό;
- Γ. Ποια σκηνή σου άρεσε περισσότερο και γιατί;
- Δ. Γιατί το περιστέρι λυπήθηκε το μυρμήγκι;
- Ε. Πώς εκφράστηκε η ευγνωμοσύνη του μυρμηγκιού;

ΕΡΩΤΗΣΗ 5

Στο πλαίσιο σχεδίου δράσης του σχολείου Χ για την καταπολέμηση του ρατσισμού, η κα Βασιλείου, εκπαιδευτικός της Ε' τάξης, αποφάσισε μαζί με τους/τις μαθητές/τριες της τάξης της να ασχοληθούν με σχετικά κείμενα.

5.1 Ποια από τις παρακάτω στοχοθεσίες θεωρείτε ότι ανταποκρίνεται καλύτερα στις επιδιώξεις του γλωσσικού μαθήματος;

Καταγράψτε την απάντησή σας στο Τετράδιο Απαντήσεων Ελληνικών δηλώνοντας την επιλογή σας (Στοχοθεσία Α ή Στοχοθεσία Β). (Μονάδα 1)

Στοχοθεσία Α

Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- να εντοπίσουν τους παράγοντες που ενισχύουν την υγιή συνύπαρξη όλων των ατόμων και ομάδων
- να αναγνωρίσουν τα ανθρωπιστικά ιδεώδη: αλληλεγγύη, αδελφσύνη, σεβασμό της ιδιαιτερότητας του άλλου

Στοχοθεσία Β

Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- να συνδέσουν τα κείμενα με τη θεματολογία του ρατσισμού
- να εντοπίσουν την οπτική του συγγραφέα για τον ρατσισμό και τον τρόπο που αυτή προβάλλεται στα κείμενα

5.2 Αιτιολογήστε την επιλογή σας στο Τετράδιο Απαντήσεων Ελληνικών σε κείμενο μέγιστης έκτασης 30 λέξεων. (Μονάδες 2)

ΕΡΩΤΗΣΗ 6

Μια εκπαιδευτικός διδάσκει το κείμενο της Β΄ τάξης «Ο φτεροπόδαρος» (Β.Μ., α' τεύχος, σ. 37) με στόχο οι μαθητές/τριες να αντιληφθούν τη λειτουργική χρήση της γλώσσας στον συγκεκριμένο κειμενικό τύπο. Ο προγραμματισμός της εκπαιδευτικού περιλαμβάνει τους παρακάτω δείκτες επάρκειας:

- 1.4.1 Επαναληπτική, σιωπηρή και μεγαλόφωνη ανάγνωση.
- 1.4.3 Σημειώσεις σε κείμενα: «υπογραμμίζω» κατά την ανάγνωση.
- 2.1.3 Λεξιλόγιο-Ορθογραφία. Εμπέδωση αλφαβητικού κώδικα.
- 2.2.1 Λογοτεχνικό κείμενο.
- 2.2.2 Κειμενικός τύπος: αφήγηση: ακούω, λέω, διαβάζω ιστορία.
- 2.2.3 Κειμενικό είδος: ποίημα.

6.1 Πιστεύετε ότι με τον προγραμματισμό της η εκπαιδευτικός θα επιτύχει τον στόχο του μαθήματος; Καταγράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων Ελληνικών την απάντησή σας. (Μονάδες 1)

6.2 Αιτιολογήστε την απάντησή σας στο Τετράδιο Απαντήσεων Ελληνικών σε κείμενο μέγιστης έκτασης 30 λέξεων. (Μονάδες 3)

Ο φτεροπόδαρος

Λέει στον Γιάννη η μαμά του,
μέρα που είναι στα καλά του:
– Τρέχα, Γιάννη, στον μπακάλη,
φέρε αλεύρι, σιμιγδάλι,
φέρε αυγά, καφέ, κανέλα,
ζάχαρη, σιγάμι... τρέλα,
να σου φτιάξω κουλουράκια,
που να γλείφεις τα χεράκια!

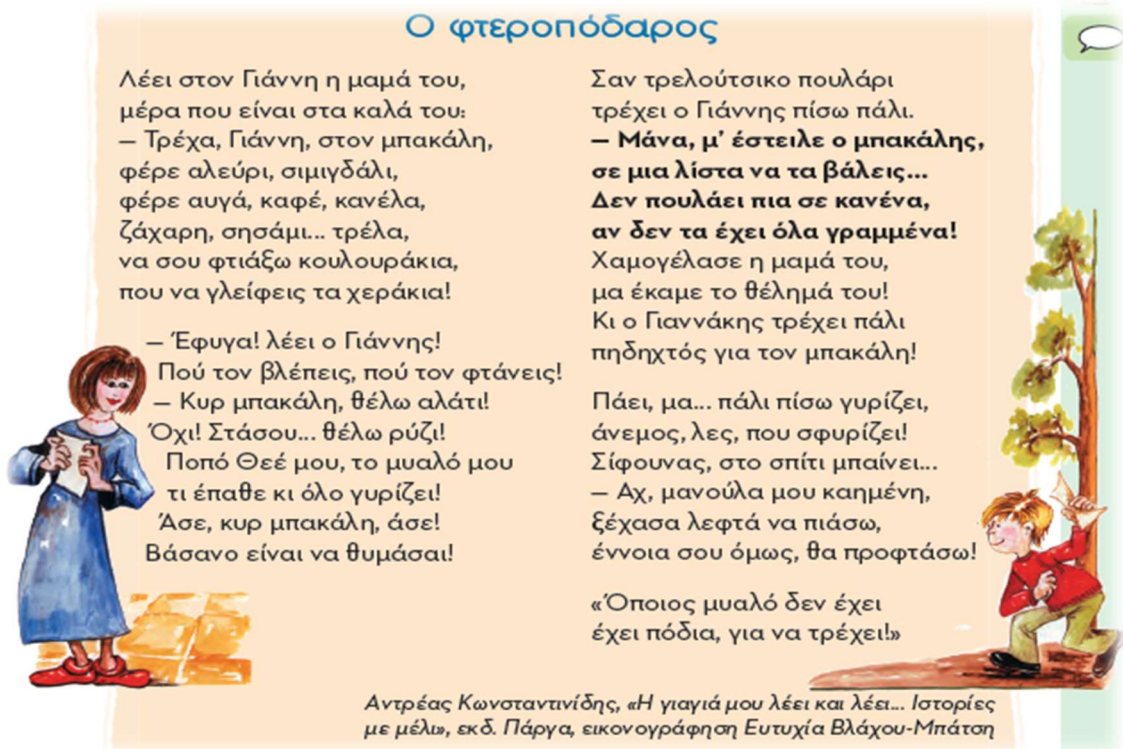
– Έφυγα! λέει ο Γιάννης!
Πού τον βλέπεις, πού τον φτάνεις!
– Κυρ μπακάλη, θέλω αλάτι!
Όχι! Στάσου... θέλω ρύζι!
Ποπό Θεέ μου, το μυαλό μου
τι έπαθε κι όλο γυρίζει!
Άσε, κυρ μπακάλη, άσε!
Βάσανο είναι να θυμάσαι!

Σαν τρελούτσικο πουλάρι
τρέχει ο Γιάννης πίσω πάλι.
– Μάνα, μ' έστειλε ο μπακάλης,
σε μια λίστα να τα βάλεις...
Δεν πουλάει πια σε κανένα,
αν δεν τα έχει όλα γραμμένα!
Χαμογέλασε η μαμά του,
μα έκαμε το θέλημά του!
Κι ο Γιαννάκης τρέχει πάλι
πηδηχτός για τον μπακάλη!

Πάει, μα... πάλι πίσω γυρίζει,
άνεμος, λες, που σφυρίζει!
Σίφουνας, στο σπίτι μπαίνει...
– Αχ, μανούλα μου καημένη,
ξέχασα λεφτά να πιάσω,
έννοια σου όμως, θα προφτάσω!

«Όποιος μυαλό δεν έχει
έχει πόδια, για να τρέχει!»

Αντρέας Κωνσταντινίδης, «Η γιαγιά μου λέει και λέει... Ιστορίες με μέλι», εκδ. Πάργα, εικονογράφηση Ευτυχία Βλάχου-Μπάτση

ΕΡΩΤΗΣΗ 7

Η κα Διονυσίου και οι μαθητές/τριες της Β' τάξης επεξεργάστηκαν το εικονογραφημένο παραμύθι «Οι δύο φίλοι» στο πλαίσιο της ενότητας «Φιλία». Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζονται σε τυχαία σειρά, επτά (7) δραστηριότητες στις οποίες ενεπλάκησαν οι μαθητές/τριες.

Να σειροθετήσετε τις δραστηριότητες σε πορεία μαθήματος.

Δώστε την απάντησή σας ως σειρά αριθμών στο Τετράδιο Απαντήσεων Ελληνικών, ξεκινώντας από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην πρώτη δραστηριότητα και τελειώνοντας με τον αριθμό που αντιστοιχεί στην τελευταία. Διευκρινίζεται ότι υπάρχουν περισσότερες από μια πιθανές πορείες μαθήματος.

(Μονάδες 4)

1.	Γίνεται μεγαλόφωνη ανάγνωση από την εκπαιδευτικό, με στόχο την επαλήθευση ή διάψευση των προβλέψεων.
2.	Οι εικόνες τοποθετούνται στη γραμμή της αφήγησης από την ολομέλεια.
3.	Κάθε ομάδα μαθητών/τριών αναλαμβάνει μια σκηνή της αφήγησης και γράφει μια πρόταση που αποδίδει το κεντρικό νόημά της. Οι προτάσεις τοποθετούνται στις αντίστοιχες εικόνες.
4.	Η εκπαιδευτικός προβάλλει το εξώφυλλο και τον τίτλο του παραμυθιού «Οι δύο φίλοι» και οι μαθητές/τριες εντοπίζουν τα βασικά στοιχεία του κειμένου που δηλώνονται ρητά (ήρωες, συγγραφέας).
5.	Οι μαθητές/τριες αναδιηγούνται το παραμύθι, αξιοποιώντας γλωσσικά στηρίγματα με χρονικούς δείκτες που βρίσκονται αναρτημένοι στην τάξη.
6.	Οι μαθητές/τριες καλούνται να μετασχηματίσουν την ιστορία, αλλάζοντας την πλοκή ώστε στη νέα εκδοχή οι ήρωες να δρουν ως πραγματικοί φίλοι.
7.	Η εκπαιδευτικός δίνει στις ομάδες τις εικόνες του παραμυθιού ανακατεμένες. Οι μαθητές/τριες υποθέτουν την πλοκή του παραμυθιού και επιχειρούν να βάλουν τις εικόνες στη σωστή χρονολογική σειρά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8

Στο πλαίσιο θεματικής ενότητας για το Θέατρο Σκιών, με την οποία ασχολήθηκε ολόκληρη η σχολική μονάδα, ζητήθηκε από τους μαθητές/τριες να μετασχηματίσουν ιστορίες από ένα Θέατρο Σκιών που παρακολούθησαν.

Ιεραρχήστε τα είδη μετασχηματισμού, ξεκινώντας από αυτό που αφορά στη μικρότερη τάξη και καταλήγοντας σε αυτό που αφορά στη μεγαλύτερη τάξη.

Οι μαθητές/τριες:

A. ξαναγράφουν την ιστορία, προωθώντας τη θέση του Καραγκιόζη όπως θα διατυπωνόταν στη σημερινή εποχή

B. δημιουργούν διαφημιστικό υλικό για προώθηση της παράστασης Θεάτρου Σκιών που θα φιλοξενήσουν στην ημερίδα θεάτρου του σχολείου τους

Γ. ξαναγράφουν την ιστορία προσθέτοντας έναν νέο ήρωα, υποστηρικτή του κακού πρωταγωνιστή

Δ. μετατρέπουν την ιστορία σε εικόνες με λεζάντες

Καταγράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων Ελληνικών την ιεράρχησή σας ξεκινώντας από το γράμμα (A, B, Γ, Δ) που αντιστοιχεί στον μετασχηματισμό που αφορά στη μικρότερη τάξη.

(Μονάδες 4)

ΕΡΩΤΗΣΗ 9

Η κα Θεοδώρου και οι μαθητές/τριες της Στ΄ τάξης με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Διατροφής ανέπτυξαν μια ενότητα για τη σχέση τηλεόρασης και διατροφής. Η εκπαιδευτικός είχε ως σκοπό να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες πώς οργανώνεται και δομείται μια διαφήμιση. Στο πλαίσιο της θεματικής ενότητας επεξεργάστηκαν δυο διαφημίσεις (βλέπε στην επόμενη σελίδα) από το σχολικό εγχειρίδιο της Στ΄ τάξης (B.M., α΄ τεύχος, σ.54).

9.1 Οι μαθητές/τριες έκαναν απλούς μετασχηματισμούς στις δύο διαφημίσεις με σκοπό την κριτική εξέτασή τους.

Αναφέρετε τρεις (3) μετασχηματισμούς που ενδέχεται να έκαναν. Καταγράψτε την απάντησή σας στο Τετράδιο Απαντήσεων Ελληνικών. (Μέγιστη έκταση απάντησης 20 λέξεις) (Μονάδες 3)

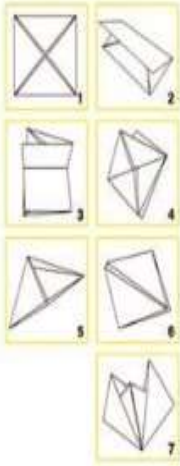
9.2 Στο τέλος η κα Θεοδώρου και οι μαθητές/τριες δημιούργησαν δικές τους διαφημίσεις. Σύγκριναν τις διαφημίσεις που έφτιαξαν, και εντόπισαν και κατηγοριοποίησαν τα μέσα πειθούς με 3 τρόπους:

A. Επίκληση στη λογική   B. Επίκληση στο συναίσθημα   Γ. Επίκληση στην αυθεντία

Αντιστοιχίστε τους τρόπους (A, B, Γ) με τα παρακάτω μέσα πειθούς που εντοπίστηκαν στις διαφημίσεις των παιδιών:

1. Ερευνητικά δεδομένα
2. Επίθετα που δημιουργούν θετική ή αρνητική στάση στον καταναλωτή
3. Απόψεις ενός ειδικού επιστήμονα
4. Δημιουργία ενοχών σε όποιον/όποια δεν αγοράσει το προϊόν

Καταγράψτε την απάντησή σας στο Τετράδιο Απαντήσεων Ελληνικών (π.χ. A-1 ή A-2). (Μονάδες 2)

ΦΤΙΑΞ' ΤΟ ΚΙ ΕΣΥ!
Αφού απολαύσετε τη δική σας σοκολάτα γάλακτος, πάρτε στα χέρια σας το περιτύλιγμά της και ακολουθήστε τις οδηγίες για να φτιάξετε τη δική σας, μοναδική βάρκα. Καλή διασκέδαση!

Διαφήμιση 2

Διαφήμιση 3

Δοκιμάστε τις νέες μας γεύσεις και χορτάστε... υγιεινή διατροφή!

Τώρα, μια νέα, ολόφρεσκη γευστική πρόταση είναι εδώ για να σας κατακτήσει. Μοναδικά, ξεχωριστά σάντουιτς που παρασκευάζονται και συσκευάζονται καθημερινά στα καταστήματά μας και σας προσφέρουν την πιο ισορροπημένη και γευστική πρόταση διατροφής.

“**φάγατε**”
τον κόσμο;

Έρθαν
οι ΠΙΟ ξεχωριστές γεύσεις!

ΕΡΩΤΗΣΗ 10

Η εκπαιδευτικός της Α' τάξης κα Ζαχαρίου κοιτάζοντας το δισέλιδο στο Βιβλίο Μαθητή (σχολικό εγχειρίδιο σ.30-31) εκφράζει τις πιο κάτω ενστάσεις:

«Μα να δείχνει στα παιδιά γραμμένο το «σ» σαν να είναι 6 (έξι); Και τη λέξη «σαλιγκάρι» πώς να την διαβάσουν τα παιδιά; Άσε που το ποίημα στο τέλος του δισέλιδου ούτε να το διαβάσουν μπορούν ούτε έχει κάποιο νόημα για αυτά, αφού δεν έμαθαν ακόμα να διαβάζουν...».

Καταγράψτε στο Τετράδιο Ελληνικών ένα (1) αντεπιχείρημα για καθεμιά από τις τρεις (3) ενστάσεις που εξέφρασε η κα Ζαχαρίου, για να της εξηγήσετε πώς θα μπορούσε να αξιοποιήσει επικοινωνιακά το εν λόγω δισέλιδο στη διδασκαλία της πρώτης γραφής και ανάγνωσης. (Μέγιστη έκταση απάντησης 70 λέξεις)

(Μονάδες 3)

Τάσος, το σαλιγκάρι

Σ σ ς Η παρέα

Ποιος κρύφτηκε μέσα στη σακούλα;
Γράψε τα σ ς και θα το μάθεις.

Ο Τά_ο_ το _αλιγκάρι.

Σαλιγκάρι, σαλιγκάρι,
μήπως να σε πω Σαλιάρη;
Μήπως Τάσο; Μήπως Σούλη;
Μήπως να σε πω Σπιτούλη;

Σ σ ς Σ σ ς Σ σ ς

- Ένα σαλιγκάρι μέσα στη σακούλα!
- Α! Το σαλιγκάρι από την παραλία.
Το λένε Τάσο.
- Τάισέ το.
- Τι;
- Σαλάτα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 11

11.1 Ιεραρχήστε τα παρακάτω κείμενα από τα σχολικά εγχειρίδια με βάση τον βαθμό δυσκολίας τους από το πιο απλό στο πιο σύνθετο. (Μονάδες 2)

Παραλία Ναυάγιο, Ζάκυνθος

Απότομα, κοφτερά βράχια με πυκνή βλάστηση ζώνουν περιμετρικά τη μικρή παραλία στον όρμο του Αγίου Γεωργίου των Γκρεμνών. Ένα ναυάγιο πλοίου προσθέτει μία παραμυθένια πινελιά στο εντυπωσιακό σκηνικό. Η ευκολότερη προσέγγιση είναι με τουριστικό πλοιάριο από τη θάλασσα. Δεν είναι τυχαίο ότι η παραλία Ναυάγιο με την κατάλευκη άμμο και τα γαλαζοπράσινα νερά συμπεριλαμβάνεται στις λίστες των πιο όμορφων προορισμών του πλανήτη.

Ελληνικά νησιά : οι 10 καλύτερες παραλίες, από το περιοδικό Ολυμπιακής Αεροπορίας

Κείμενο 1

ΤΑ ΚΟΤΣΥΦΙΑ

Το αρσενικό κοτσύφι έχει κατάμαυρο χρώμα. Το θηλυκό έχει καστανό σκούρο χρώμα. Το ράμφος τους είναι λεπτό και έχει χρώμα κίτρινο σκούρο. Τα μάτια τους είναι μεγάλα.

Το κοτσύφι πετά γρήγορα. Φτερουγίζει χαμηλά, κοντά στη γη.

Το θηλυκό γεννάει στην αρχή της άνοιξης 4-6 πρασινωπά αυγά. Σε δύο εβδομάδες σκάνε τα αυγά και βγαίνουν τα κοτσυφάκια. Οι γονείς φροντίζουν τα μικρά τους.

Το κοτσύφι τον χειμώνα δε βρίσκει τροφή. Γι' αυτό ψάχνει για τροφή στις αυλές των σπιτιών.

Την άνοιξη και το καλοκαίρι το κοτσύφι κελαπδάει. Το τραγούδι του είναι πολύ μελωδικό.

Ένα παλιό αρχοντικό

Το παλιό αυτό αρχοντικό βρίσκεται στην είσοδο του χωριού μετά από μια γέφυρα. Σπρώχνοντας μια ρημοδιασμένη πόρτα, βρίσκομαι μέσα σε μια μικρή αυλή, πλακόστρωτη κι ασβεστωμένη, μ' ανθισμένα γύρω της πεζούλια. Μοβ λουλουδία κρέμονται από ένα υποβάσταγμα κληματαριάς κι από κάτω όλη η αυλή είναι αρωματισμένη.

Από την αυλή το σπίτι παρουσιάζει μια παράξενη εικόνα: φαίνεται και πλούσιο και εγκαταλελειμμένο. Διώροφο, λιθινό, με μικρά καγκελόφρακτα παραθύρα στα δυο πρώτα του πατώματα. Από έξω, το δεύτερο πάτωμα έχει μια κάρη παραμυθένια. Διαφέρει σε όλο του το μήκος από τετράγωνα παραθύρα με ζωγραφικές διακοσμήσεις, θα έκανε μια λαμπρή εντύπωση στην εποχή του.

Στο εσωτερικό, τα δωμάτια δε χωρίζονται με τοιχώματα, αλλά με ξυλίνα διαφράγματα. Τα ταβάνια είναι σκολισμένα και το τζάκι καταστρόλιστο με εγχρώμα πλαστικά φρούτα και πολύχρωμα γυαλιά. Σε ένα ανοικτό σκονισμένο ράφι ξεθωριάζουν ακόμα μερικά παλιά βιβλία.

Κώστας Ουράνης, Ταξίδια στην Ελλάδα, εκδ. Εστία, Αθήνα, 1998 (διασκευή)

Κείμενο 2

Κείμενο 3

11.2 Αιτιολογήστε την επιλογή σας για το πιο δύσκολο κείμενο με βάση τον άξονα γλωσσικής διδασκαλίας: «Οργάνωση και λειτουργία του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης», δίνοντας δυο επιχειρήματα για το κάθε επίπεδο (κείμενο, πρόταση, λέξη). (Μέγιστη έκταση απάντησης 70 λέξεις) (Μονάδες 3)

ΕΡΩΤΗΣΗ 12

Σε μια Στ' τάξη, οι μαθητές/τριες μελετούν την ενότητα «Ταξίδια, τόποι μεταφορικά μέσα». Στο κείμενο «Τα ψάθινα καπέλα», το σχολικό εγχειρίδιο περιέχει τις πιο κάτω ασκήσεις :

1. Βρείτε όλες πληροφορίες μάς δίνει το μέρος του κειμένου που περιγράφει τον «Καραϊσκάκη», το παλιό αυτοκίνητο, και γράψτε τις στον πίνακα:

χρώμα	
σχήμα	
εσωτερικές λεπτομέρειες	
εξωτερικές λεπτομέρειες	

2. Δείτε τη σειρά με την οποία η συγγραφέας παρουσιάζει τα στοιχεία της περιγραφής. Πρώτα αναφέρει αυτό που περιγράφεται: «ένα παμπάλαιο αυτοκίνητο...».

- ➡ Στη συνέχεια αναφέρονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Ποια είναι αυτά;
- ➡ Πώς προχωράει μετά η περιγραφή, από το μέσα μέρος προς το έξω ή από το έξω μέρος προς το μέσα;
- ➡ Στο εξωτερικό του αυτοκινήτου, ποιο μέρος περιγράφεται πρώτα και ποιο μετά;

3. Η συγγραφέας μάς δίνει και τις δικές της εντυπώσεις από το αυτοκίνητο, για να κάνει πιο ζωντανή την περιγραφή. Για παράδειγμα, λέει: «ένα παμπάλαιο αυτοκίνητο που έμοιαζε με οβίδα». Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με τα σχόλια που κάνει η συγγραφέας:

μέρη αυτοκινήτου	σχόλια

4. Είδατε σε μια βιτρίνα το ποδήλατο των ονείρων σας. Ένας συγγενής σας θέλει να σας το αγοράσει. Γράψτε ένα σύντομο γράμμα για να του το περιγράψετε ακριβώς.

Μην ξεχάσετε να αναφέρετε:

- ➡ τη γενική εντύπωση που δίνει
- ➡ την εξωτερική περιγραφή του (αν έχει κάποιο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό, τονίστε το)
- ➡ τα δικά σας σχόλια και συναισθήματα

5. Ο υπολογιστής «θύμωσε» και αρνείται να γράψει δυο ίδια γράμματα στη σειρά. Βρείτε ποιες λέξεις χρειάζονται διόρθωση.

Το προηγούμενο Σάββατο έφτασε στο σπίτι μας ένα γράμα από τον παπού μου που μένει μόνιμα λίγο έξω από τη Θεσσαλονίκη. Μας καλούσε να περάσουμε οικογενειακώς λίγες ημέρες μαζί του και να απολαύσουμε τις τελευταίες ηλιόλουστες μέρες δίπλα στη θάλασσα. Πώς θα μπορούσαμε να απορίψουμε μια τέτοια πρόταση, ένα διάλειμα ξεγνοιασιάς σε καθαρό περιβάλλον; Αποφασίσαμε να ταξιδέψουμε με το τρένο για να χαρούμε τη διαδρομή και συννενοηθήκαμε μαζί του για τις τελευταίες λεπτομέρειες.

Την επόμενη μέρα, φτάσαμε από νωρίς στον σταθμό και περιμέναμε την αναχώρηση της αμαξοστοιχίας. Όταν ανεβήκαμε στο τρένο, διαπιστώσαμε ότι οι θέσεις μας ήταν κατειλημένες, αλλά ευτυχώς το πρόβλημα λύθηκε εύκολα. Σε λίγο τα μεγάφωνα έκαναν έκκληση να απομακρυνθούν όλοι από την άκρη της αποβάθρας, γιατί το τρένο ήταν έτοιμο να ξεκινήσει.

Αντιστοιχίστε την κάθε άσκηση με έναν (1) άξονα γλωσσικής διδασκαλίας:

Άξονες Γλωσσικής Διδασκαλίας:

A. Τοποθέτηση σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)

B. Οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης

Γ. Αξιολόγηση και κριτική κειμένων ως προς το περιεχόμενο και την αποτελεσματικότητά τους

Καταγράψτε την απάντησή σας στο Τετράδιο Απαντήσεων Ελληνικών (π.χ. 1-A ή 1-B ή 1-Γ).

(Μονάδες 2.5)

ΕΡΩΤΗΣΗ 13

Οι μαθητές/τριες της Γ΄ τάξης και η εκπαιδευτικός τους ασχολούνται με τη μελέτη της ενότητας με τίτλο: «Ήτανε μια φορά...», με σκοπό να έρθουν σε επαφή με την αφήγηση φανταστικών και πραγματικών ιστοριών σχετικών με τα ταξίδια και στο τέλος να δημιουργήσουν ένα δικό τους παραμύθι με διαφορετικές εκδοχές τέλους. Παρακάτω παρουσιάζεται ο προγραμματισμός της εκπαιδευτικού.

13.1 Αντιστοιχίστε όλες τις δραστηριότητες με τον κατάλληλο δείκτη επάρκειας από τον προγραμματισμό της εκπαιδευτικού.

(πχ. Δραστηριότητα 1- Δείκτης 1.1.1.)

(Μονάδες 3)

Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
1.1. Εντοπίζουν άμεσες, έμμεσες και υπόρρητες πληροφορίες γραπτών κειμένων	1.1.1.Διατύπωση πληροφοριών με γλωσσικές επιλογές 1.1.2.Εντοπισμός πληροφοριών σε πολυτροπικά στοιχεία κειμένων (πέρα από τη γλώσσα)
2.5. Κατανοούν και αξιοποιούν τη λειτουργία γλωσσικών στοιχείων στην παρουσίαση του ρεαλιστικού ή και του μυθοπλαστικού στοιχείου σε λογοτεχνικές ή μη αφηγήσεις με έμφαση σε στοιχεία προσωπικής θέσης 2.5.2. Αναγνωρίζουν και αξιοποιούν σχηματική δομή αφηγήσεων	2.5.1.1. Εντοπισμός και αξιοποίηση γλωσσικών στοιχείων: Χρόνοι ρημάτων, ποικιλία ρημάτων δράσης, αισθήσεων, σκέψεων, συναισθημάτων, κρίσης, θέσης για ήρωα, ή αφηγητή, μεταφορά και υπερβολή για την έκφραση συναισθήματος 2.5.2.1. Λογοτεχνικής Αφήγησης: δημιουργία ενδιαφέρουσας αφηγηματικής πλοκής, παραστατικότητα και δημιουργία ατμόσφαιρας, συναισθηματικής φόρτισης, προσωπικού ύφους
3.1. Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα κειμένων και τη διατύπωση της προσωπικής τους θέσης, με βάση το θεματικό, επικοινωνιακό και το ευρύτερο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο, αιτιολογώντας επιλογές στη δομή και το περιεχόμενό του	3.1.1. Αξιολόγηση στη βάση κριτηρίων: - γλωσσικά στοιχεία, - σχηματική δομή αφηγήσεων - συνεκτικότητα κειμένου

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Τα παιδιά χωρίζουν το κείμενο σε παραγράφους και εντοπίζουν τα δομικά στοιχεία. Αντιστοιχίζουν την κάθε παράγραφο με την αρχή, τη μέση και το τέλος της ιστορίας.

2. Τα παιδιά απαντούν στις ερωτήσεις:

α. Πώς αρχίζει η ιστορία;

β. Τι έγινε μόλις ο εγγονός μεγάλωσε;

γ. Πώς ήταν η ζωή στην Πόλη;

δ. Τι έγινε τελικά;

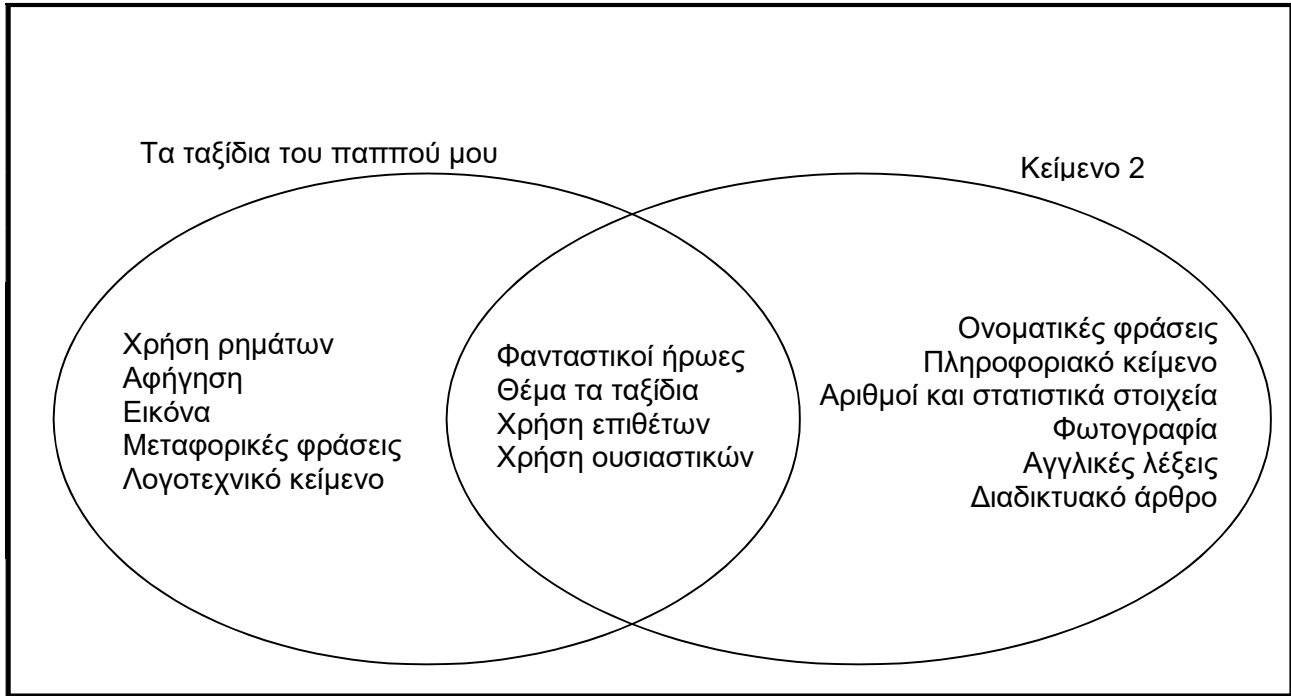
3. Τα παιδιά αναφέρουν τις μεταφορικές εκφράσεις, τις εντοπίζουν στο κείμενο, τις αντικαθιστούν με άλλες φράσεις, και συζητούν το ρόλο τους στην αφήγηση.

4. Τα παιδιά κάνουν προβλέψεις σχετικά με το περιεχόμενο, τον χώρο, τον χρόνο και τους ήρωες. Η δασκάλα διαβάζει μεγαλόφωνα και γίνεται επαλήθευση των προβλέψεων.

5. Τα παιδιά γράφουν αφηγηματικά κείμενα, τα διαβάζουν και τα διορθώνουν.

6. Τα παιδιά καταγράφουν τα ρήματα. Αντικαθιστούν τον χρόνο των ρημάτων και εκτιμούν τη λειτουργία του ιστορικού ενεστώτα μέσα στην αφήγηση.

13.2 Οι μαθητές/τριες προχώρησαν σε συνεξέταση του κειμένου «Τα ταξίδια του παππού» με ένα άλλο κείμενο. Κατά τη συνεξέταση προέκυψε το παρακάτω βέννιο διάγραμμα.

Αναφέρετε τέσσερα (4) στοιχεία της διδακτικής και της διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος που απασχόλησαν τους/τις μαθητές/τριες κατά τη συνεξέταση των δύο κειμένων σύμφωνα με το βέννιο διάγραμμα που έχουν συμπληρώσει. (Μέγιστη έκταση απάντησης 30 λέξεις) (Μονάδες 4)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ